

Jan LIMANOWSKI

e-mail: jan.limanowski@uwm.edu.pl

Katedra Inżynierii i Aparatury Procesowej, Wydział Nauki o Żywności, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

Mieszanie materiałów ziarnistych w poziomym mieszalniku łopatkowym

Mieszanie materiałów ziarnistych w mieszalnikach łopatkowych ma powszechne zastosowanie w przemyśle rolno-spożywczym do wytwarzania mieszanek paszowych bądź półproduktów poddawanych dalszej obróbce technologicznej. Ziarna składników mieszaniny często różnią się cechami geometrycznymi i właściwościami powierzchni, mającymi wpływ na przebieg procesu mieszania. Dobór konstrukcji mieszadła i jego parametry techniczne mają również istotny wpływ na jakość uzyskanej mieszaniny, gdy celem procesu jest ujednorodnienie mieszaniny.

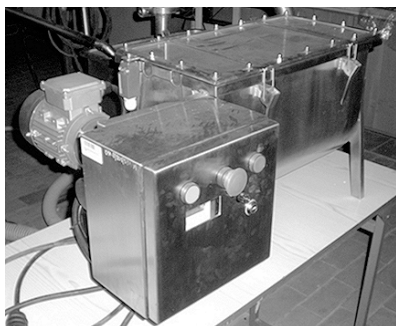
W praktyce produkcyjnej spotyka się poziome mieszalniki łopatkowe różnorodnej konstrukcji. Przede wszystkim różnią się one parametrami geometrycznymi, ale również liczbą łopatek i ich prędkością obrotową.

Celem pracy było określenie wpływu prędkości obrotowej mieszadła na wartość stopnia zmieszania dwóch rodzajów fasoli: czerwonej i karłowatej stanowiących składniki paszy dla zwierząt.

Badania doświadczalne

Materiały. W badaniach wykorzystano fasolę czerwoną o wymiarach powierzchniowych 5,5 x 17 mm i białą fasolę karłowatą o wymiarach 7 x 5 mm. Masa całkowita materiału w mieszalniku wynosiła 6 kg, a ich proporcja masowa 1:1.

Aparatura. Stanowisko pomiarowe stanowił poziomy mieszalnik rynnowy z dnem wygiętym półkuliście o średnicy 245 mm, długości 500 mm i wysokości rynny 320 mm (Rys. 1).

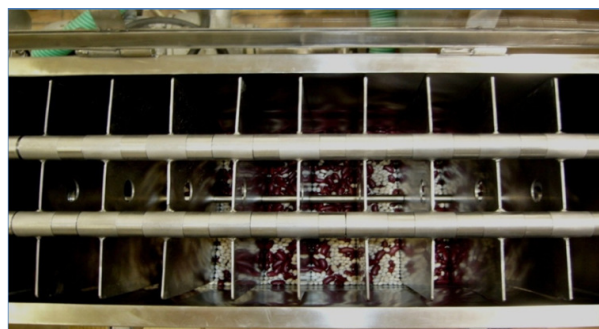

Rys. 1. Mieszalnik laboratoryjny.

Na wale zamontowano trzy łopatki mieszające o wymiarach 81 x 57 mm każda. Łopátka równoległa do osi wału umieszczona była w środku mieszalnika, a łopatki nachylone pod kątem 45° umieszczono w odległości 2 mm krawędzi łopatki od bocznej ścianki mieszalnika, w taki sposób, aby zgarniały materiał do środka mieszalnika (Rys. 2).

Rys. 2. Wnętrze aparatu przed rozpoczęciem mieszania

Rys. 3. „Grzebień” dzielący zmieszane złożo na próbki.

Metodyka. Komponenty wsypywano do mieszalnika przed zamontowaniem wału. W tym celu wkładano płaską przegrodę dzielącą jego wnętrze na dwie równe części i wsypywano złożo do wysokości położenia wału. Następnie wysuwano przegrodę i montowano wał z mieszadłem. Pomiary wykonano przy 5 prędkościach obrotowych mieszadła: 0,375; 0,500; 0,592; 0,667; 0,833 s⁻¹ (22,5; 30; 35,5; 40; 50 obr./min.), regulując ją za pomocą falownika. Czas mieszania wynosił 2 min. Po zatrzymaniu napędu demontowano wał i fotografowano powierzchnię mieszaniny.

Następnie wkładano do wnętrza mieszalnika tzw. grzebień, dzielący zmieszane złożo na 10 równych części (Rys. 3). Każdą próbkę odsysano za pomocą odkurzacza, rozdzielano na sicie, a składniki ważono. W każdym przypadku wykonywano 5 powtórzeń pomiaru. Po obliczeniu średnich odchyłeń standardowych składu mieszaniny rzeczywistej σ i mieszaniny teoretycznej σ_0 wyznaczano stopień zmieszania M na podstawie definicji Rose'a:

$$M = 1 - \frac{\sigma}{\sigma_0} \quad (1)$$

Ocenę jakości uzyskanej mieszaniny wykonywano na podstawie skali Rose'a, a jakość powierzchni mieszaniny oceniano na podstawie wartości wybranych cech teksturalnych jej obrazu opracowanych przez Haralicka [1973; 1979] dla:

– korelacji

$$\sum_{i=1}^{N_x} \sum_{j=1}^{N_y} \frac{(i-\mu)(j-\mu)}{\sigma^2} p(i; j) \quad (2)$$

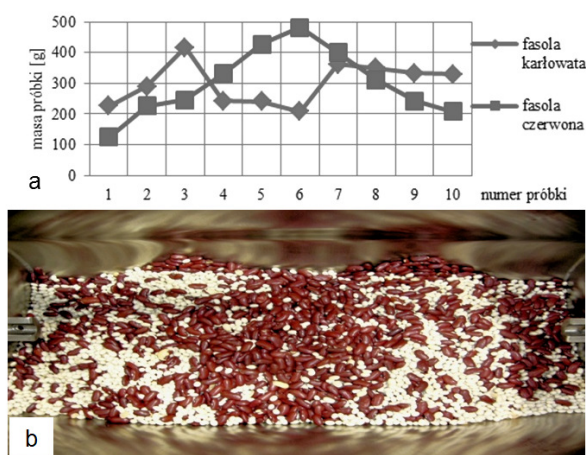
– bezwładności

$$\sum_{i=1}^{N_x} \sum_{j=1}^{N_y} (i-1)^2 p(i; j) \quad (3)$$

w oparciu o macierz koekurencji $N_x \times N_y$ powstałą w wyniku binaryzacji i segmentacji obrazu mieszaniny na pola jednostkowe i przypisaniu im wartości 0 lub 1 zależnej od dominującej barwy pola [Malina i Smiatacz, 2005]. gdzie: $p(i; j)$ – stała normalizacyjna.

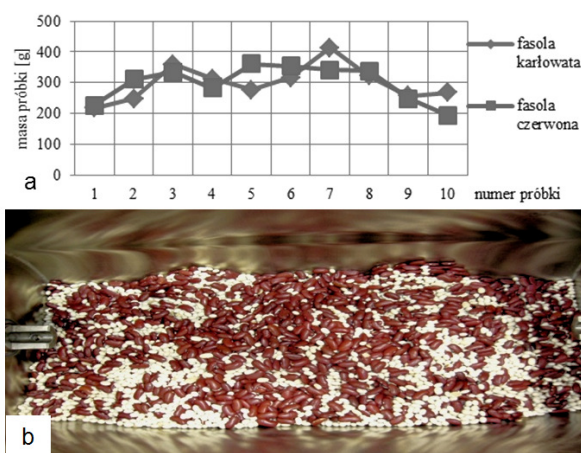
Wyniki i dyskusja

Na podstawie analizy rozkładu masy komponentów zawartych w zważonych próbkach stwierdzono wyraźną zależność między prędkością mieszadła a ilością składników w poszczególnych próbkach. Przy najmniejszej prędkości 0,375 s⁻¹ (22,5 obr./min) fasola czerwona gromadziła się w środkowej części mieszalnika (Rys. 4).

Rys. 4a,b. Zmiany masy w próbkach i obraz powierzchni mieszniny uzyskane przy prędkości mieszadła 22,5 obr./min.

Wraz ze wzrostem prędkości rozkład stawał się bardziej równomierny (Rys. 5). Obliczenia stopnia zmieszania komponentów w całkowitej masie mieszaniny wykazały jego wzrost postępujący za rosnącą prędkością mieszadła (Rys. 6).

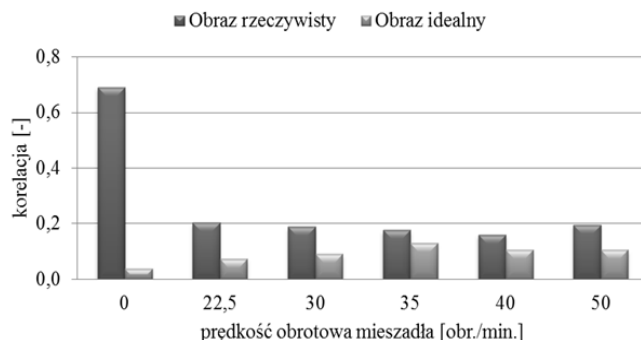

Rys. 5. Zmiany masy w próbkach (a) i obraz powierzchni mieszniny uzyskane przy prędkości mieszadła 50 obr./min

Analiza rozkładu barwnych ziaren na powierzchni mieszaniny z wykorzystaniem cech tekstury obrazu opisanych równan. (2) i (3) wykazała, iż różnica korelacji między obrazem mieszaniny teoretycznie idealnej a obrazem rzeczywistym malała wraz ze wzrostem prędkości mieszania do około $0,583 \text{ s}^{-1}$ (35 obr./min). Dalszy wzrost prędkości nie powodował zmiany korelacji lub można było nawet zauważyć nieznaczną segregację składników.

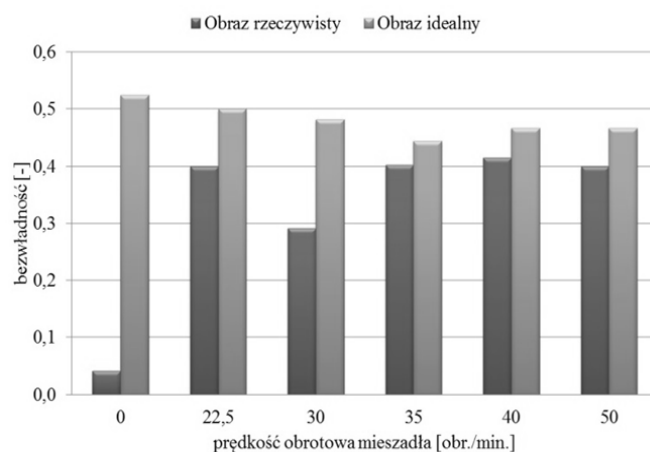

Rys. 6. Zmiany stopnia zmieszania w zależności od prędkości obrotowej mieszadła.

Rys. 7. Zmiany wartości cechy tekstury obrazu korelacja w zależności od prędkości obrotowej mieszadła

W przypadku bezwładności sytuacja była podobna, chociaż przy prędkości $0,5 \text{ s}^{-1}$ (30 obr./min) wystąpił nieznaczny wzrost różnicy między obrazem mieszaniny teoretycznie idealnej a obrazem rzeczywistym. Oznacza to, że na podstawie obrazu powierzchni mieszaniny można wnioskować o jej zmieszaniu w masie.

Rys. 8. Zmiany wartości cechy tekstury obrazu „bezwładność” w zależności od prędkości obrotowej mieszadła

Wnioski

Wraz ze wzrostem prędkości obrotowej mieszadła postępował wzrost stopnia zmieszania mieszaniny. Największe zmiany miały miejsce w przedziale prędkości $0,375\text{--}0,500 \text{ s}^{-1}$ (22,5÷30 obr./min). Najlepszy efekt uzyskano przy prędkości $0,833 \text{ s}^{-1}$ (50 obr./min), gdy wartość stopnia zmieszania wynosiła około 0,9.

Według skali *Rose'a* uzyskany efekt mieszania można określić jako *niezadowalający* przy prędkości mieszadła $0,375 \text{ s}^{-1}$ (22,5 obr./min), *dość dobry* przy prędkości w granicach $0,500\text{--}0,667 \text{ s}^{-1}$ (30÷40 obr./min) i jako *dobry* przy prędkości $0,833 \text{ s}^{-1}$ (50 obr./min).

Wyniki analizy obrazu powierzchni mieszaniny w dużym stopniu potwierdziły wyniki oceny stopnia zmieszania komponentów uzyskane metodą próbkowania.

LITERATURA

- Haralick R.M., Shanmugam K., Dinstein I., (1973). Textural features for image classification. *IEEE Trans.Syst.Cybernetics.* 3, 610-621. DOI: 10.1109/TSMC.1973.4309314
- Haralick R.M., (1979). Statistical and structural approaches to texture. *Proc. IEEE*, 5, 786-804. DOI: 10.1109/proc.1979.11328
- Malina W., Smiatacz M., (2005). *Metody cyfrowego przetwarzania obrazów*. EXIT, Warszawa (ISBN: 83-87674-93-1).